

Inna Shevchenko
*Doctor of Economic Sciences, Full Professor,
Dean of the Faculty of Management and Business
Kharkiv National Automobile and Highway University*

Шевченко І.Ю.
*д.е.н., професор,
декан факультету управління та бізнесу
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-139>

**THE CONCEPT OF ONLINE DISTANCE LEARNING
«ANYWHERE AND ANYTIME» AND THE PECULIARITIES
OF ITS IMPLEMENTATION IN THE TRAINING OF BACHELORS
AND MASTERS IN ECONOMIC**

**КОНЦЕПЦІЯ ОНЛАЙН-ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
«БУДЬ-ДЕ І БУДЬ-КОЛИ» Й ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ
ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ**

Онлайн-дистанційне навчання стало невід'ємною частиною життя здобувачів освіти та викладачів у буремному 2020 році, коли перед світом постала глобальна загроза пандемічного характеру – стрімке розповсюдження небезпечного коронавірусу COVID-19. Протягом 2020-2021 рр. залежно від пандемічної ситуації навчання у закладах вищої освіти відбувалося то офлайн, то онлайн, то у змішаному форматі. Учасники освітнього процесу вже навчилися досить ефективно взаємодіяти з різноманітними електронними навчальними середовищами та їх інструментарієм, постійно вдосконалюючи інформаційно-цифрові компетентності.

Але в Україні 24 лютого 2022 року змінилося все... Здавалося, освітньому процесу більше не бути. Але на кожен виклик обов'язково знайдеться рішення. І хоч не судилося 2022 року студентам і викладачам зустрітися в аудиторіях, навчальних процес не спинявся: всі заняття були проведені, курсові та дипломні роботи захищені, підсумкові контролю здійснені. В той же час стала зрозумілою й необхідність подальшого вдосконалення концепції онлайн-дистанційного навчання в Україні.

До прикладу в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті було переглянуто концепцію онлайн-дистанційного навчання в контексті її відповідності викликам воєнного часу та прийнято рішення щодо доповнення складу обов'язкових елементів електронних курсів-ресурсів [1] в частині наявності (перед)записів занять.

Традиційно запис заняття здійснюється під час його проведення з подальшим зберіганням протягом тижня. Це зручно для здобувачів вищої освіти, які не мали змоги відвідати заняття: відповідно, протягом тижня такі студенти мають можливість надолужити пропущений матеріал. Тривалість зберігання запису протягом тижня зумовлена декількома факторами: по-перше, оптимізацією завантаженості серверів і використання хмарних сховищ; по-друге, обмежений час зберігання запису заняття дисциплінував здобувачів вищої освіти вчасно «відпрацьовувати» пропущені заняття.

Новітні ж умови функціонування закладів вищої освіти в Україні часто ставлять під загрозу проведення повноцінного заняття або взагалі проведення заняття як такого: до прикладу, в зв'язку з оголошенням повітряної тривоги проведення заняття призупиняється; повсякчасно застосовуються відключення електропостачання – як планові, так і аварійні, тощо. Тобто виникає ризик, що, підключившись за розкладом до відеоконференції, здобувач вищої освіти не зможе прослухати лекцію або виконати практичну/лабораторну роботу.

Гнучкий розклад занять з їх оперативною заміною/перенесенням не є виходом у цій ситуації, адже: по-перше, немає жодних гарантій щодо відсутності вищезазначених перепон при проведенні перенесеного заняття; по-друге, постійна зміна розкладу занять вносить хаос до навчального процесу, не даючи змоги ні викладачам, ні здобувачам вищої освіти ефективно планувати своє навантаження.

Тому концепцією онлайн-дистанційного навчання у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті стало «Будь-де і будь-коли». Її ідея полягає у здійсненні (перед)записів занять і їх подальшу доступність в е-середовищі протягом необмеженого періоду часу. При цьому викладачам рекомендовано робити (перед)записи занять на декілька тижнів наперед, щоб забезпечити безперервність навчального процесу у разі будь-яких форс-мажорних обставин. Збереженість і доступність у будь-який час відеозаписів занять забезпечується використанням всесвітньо відомих хмарних сервісів, зокрема таких як Amazon.

Для підготовки бакалаврів і магістрів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті обрана концепція онлайн-дистанційного навчання «Будь-де і будь-коли» підходить якнайкраще, адже здійснення (перед)записів занять не потребує доступу до спеціальної навчальної інфраструктури, як, наприклад, у випадку зі здійсненням (перед)записів лабораторних занять для студентів, які здобувають вищу освіту за технічними або природничими спеціальностями. До того ж у підготовці фахівців і професіоналів за спеціальностями економічного напрямку не використовується спеціальне стаціонарне обладнання, окрім власне комп'ютерів, а програмне забезпечення є універсальним і не потребує суттєвої адаптації для встановлення на комп'ютери здобувачів вищої освіти.

Наступним етапом реалізації концепції онлайн-дистанційного навчання «Будь-де і будь-коли» в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті є повсякчасне впровадження віртуальних середовищ. До речі, впровадження віртуальних середовищ в освітній процес вже має місце під час підготовки бакалаврів зі спеціальностей 051 «Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті, де передбачено проходження інтерактивного тренінгу-практикуму в бізнес-симуляції ViAL+.

Такий підхід дозволить повноцінно виконувати закладам вищої освіти головне завдання – забезпечити якість вищої освіти та безперервність освітнього процесу за будь-яких умов – «Будь-де і будь-коли».

Література:

1. Шевченко І.Ю. Електронний курс-ресурс як застосунок для дистанційного навчання здобувачів вищої освіти. *The III International Science Conference on E-Learning and Education*, February 2-5, 2021, Lisbon, Portugal. P. 326-327. DOI: <https://doi.org/10.46299/ISG.2021.I.III>.